

УДК 012:025.5

DOI: 10.31470/2518-7600-2019-8-14-31

**FORMATION OF BIBLIOGRAPHIC INFORMATION AS
ONE OF THE AREAS OF COOPERATION BETWEEN
THE DEPARTMENT AND THE LIBRARY OF THE
TECHNICAL UNIVERSITY**

**ФОРМУВАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ –
ОДИН ІЗ НАПРЯМКІВ ВЗАЄМОДІЇ КАФЕДРИ ТА
БІБЛІОТЕКИ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

**ФОРМИРОВАНИЕ БИБЛИОГРАФИЧЕСКОЙ
ИНФОРМАЦИИ – ОДНО ИЗ НАПРАВЛЕНИЙ
ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ КАФЕДРЫ И БИБЛИОТЕКИ
ТЕХНИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА**

Вікторія Барабаш,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри суспільних
наук, інформаційної та
архівної справи
viktoria-k67@ukr.net
Центральноукраїнський
національний технічний
університет,
пр. Університетський, 8,
м. Кропивницький, Україна,
25006

Viktoria Barabash,
PhD in Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the
Department of Public Sciences,
Information and Archival
Affairs
viktoria-k67@ukr.net
Central-Ukrainian National
Technical University, 8,
Universitetsky Prospekt,
Kropivnitsky, Ukraine, 25006

Людмила Глебова,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри суспільних
наук, інформаційної та
архівної справи.
gleboval1980@gmail.com
Центральноукраїнський
національний технічний
університет,
пр. Університетський, 8,
м. Кропивницький, Україна,
25006

Liudmyla Glibova,
PhD in Philology Sciences,
Associate Professor of
Department of Public Sciences,
Information and Archival Affairs
gleboval1980@gmail.com
Central-Ukrainian National
Technical University, 8,
Universitetsky Prospekt,
Kropivnitsky, Ukraine, 25006

Микола Тупчієнко,

кандидат історичних наук,
доцент кафедри суспільних
наук, інформаційної та
архівної справи.

tupchy_mp@ukr.net

Центральноукраїнський
національний

технічний університет,
пр. Університетський, 8,

м. Кропивницький, Україна,
25006

Mykola Tupchienko,

PhD in Historical Sciences,
Associate Professor of
Department of Public Sciences,
Information and Archival
Affairs

tupchy_mp@ukr.net

Central-Ukrainian National

Technical University, 8,

Universitetsky Prospekt,

Kropivnitsky, Ukraine, 25006

ABSTRACT

In Ukraine, as in the whole world, there continues transformation of the educational paradigm, which, in turn, causes a transformation methods of using, searching and working with information. The main thing, why are designed to teach students modern Institution of Higher Education is critical thinking. In this regard special attention should be pay to the university library, in particular the realization of its educational function. The Library as a basic social institute at a high professional level detects, analyzes and systematizes the best samples of intellectual products. The compilation of one type of bibliographic manuals - bibliographic indexes – is an important area of library and information work.

The article highlights one of the priority areas of information activity of the university library - the compilation of personal bibliographic indexes of prominent figures of the region by students of the experience of the Department of Social Sciences, Information and Archival Affairs of the CNTU. Proposed conditional selection five thematic groups of personalities: scientists in the technical field; scholars of social and humanitarian sphere; edge artists; writers and literators of the region; edge educators.

Defined the basic structural elements of bibliographic documents, quantitative indicators of groups, priority groups were noted. The basic approaches to terminological definition of bibliographic manuals as biobibliographic or personal documents

are analyzed. The cooperation of the Department of Social Sciences, Information and Archival Affairs with the university library was noted, as well as the prospects of further joint activity, and outlines the prospects for further joint activities.

Keywords: *University, library, bibliographic indexes, bibliographic products, biographical guide.*

Постановка проблеми. У неосяжному потоці інформації сучасні бібліотеки виконують роль навігаторів, що є прерогативою цих установ наряду з іншими комунікативними структурами. Значущим стимулятором зміни якості життя виступають інформаційні послуги бібліотек, завдяки яким і формується «інформаційна свідомість» суспільства. Бібліотеки не тільки акумулюють історико-культурні надбання, а й виступають потужними ретрансляторами духовних цінностей. Передаючи цінності колективної пам'яті від покоління до покоління, від людини до людини, вони об'єднують їх зі сферою освіти.

В Україні, як і в усьому світі, відбувається трансформація освітньої парадигми, що, у свою чергу, спричиняє і трансформацію способів користування, пошуку та роботи з інформацією. Головне, чому покликані навчити студентів сучасні ЗВО – це критично мислити. У цьому ключі особливу увагу варто приділити бібліотеці університету, зокрема реалізації її освітньої функції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Укладання одного із видів бібліографічних посібників – бібліографічних покажчиків – є важливим напрямком бібліотечно-інформаційної роботи. Важливе значення для з'ясування ролі й сутності бібліографічної продукції ЗВО в умовах інформаційного суспільства мають праці таких науковців, як І. Войтович (Войтович, 2009), Г. Швецова-Водка (Швецова-Водка, 2011), Л. Глазунова (Глазунова, 2015), С. Кравченко (Кравченко, 2015), Н. Кушнарченко (Кушнарченко&Євсєєнко, 2016), Т. Опря (Опря, 2013), Л. Глебова, В. Барабаш (Барабаш&Глебова 2019), В. Хівренко (Хівренко, 2011), О. Яценко (Яценко, 2014) та ін.

Мета статті. Обґрунтувати важливість інформаційної діяльності університетської бібліотеки. Висвітлити один із пріоритетних напрямків її діяльності – укладання бібліографічних покажчиків. Розкрити досвід роботи кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи Центральноукраїнського національного технічного університету (ЦНТУ).

Виклад основного матеріалу. Як свідчать наукові джерела, відомий александрійський поет, вчений бібліограф і філолог Каллімах вважається «батьком бібліографії», а його працю «Таблиці тих, хто проявив себе у всіх галузях знання, і праць, що вони написали» визнано першим джерелом біобібліографічної інформації. Цей історичний факт переконує, що серед різноманіття бібліографічних ресурсів біобібліографічний був і залишається цінним і актуальним. Суголосно зазначеному Н. Н. Кушнарєнко, С. В. Євсеєнко справедливо стверджують, що найперші рукописні, згодом друковані, нині ще й електронні, що виступають аналогами друкованих документів, біобібліографічні покажчики як вид бібліографічних посібників відіграють велику роль, оскільки їх головною метою є розкрити внесок певної видатної особистості в розвиток науки, освіти, культури саме засобами бібліографії. Таким чином, через відображення документальної, фактографічної та бібліографічної інформації є можливість ґрунтовно ознайомитися з особливостями наукової, творчої, організаторської діяльності вченого, а також оцінкою його внеску в розвиток науки. Важливо і те, що покажчик об'єднує як опубліковані, так і неопубліковані праці вченого (Кушнарєнко&Євсеєнко, 2016). Традиційно на місцевому рівні укладанням бібліографічних покажчиків займаються фахівці обласних універсальних наукових бібліотек. Проте на сучасному етапі доволі часто цю функцію виконують також і фахівці університетських бібліотек.

Адже укладання покажчиків не тільки популяризує досягнення фахівця в науковій сфері, висвітлює головні результати його діяльності, для університету це ще й можливість створення інформаційної бази для вивчення окремих наукових і навчальних дисциплін. Так, фахівцями

бібліотеки ЦНТУ проводиться робота зі створення тематичних бібліографічних покажчиків та покажчиків нових надходжень до бібліотечного фонду. Ще одним не менш перспективним напрямком довідково-інформаційної роботи бібліотек закладів вищої освіти вважаємо створення біобібліографічних та персональних бібліографічних покажчиків. На цьому наголошують дослідники І. Войтович (Войтович, 2009), С. Кравченко (Кравченко, 2015), В. Хівренко (Хівренко, 2011) та ін. Як зазначає дослідниця І. Войтович (Войтович, 2009), важлива складова практичної діяльності бібліотеки сучасного закладу вищої освіти – створення бібліографічних покажчиків праць наукових працівників. Тим більше, якщо йдеться про університет, у якому здійснюється підготовка інформаційників, фахівців з бібліотечної та архівної справи. Таким є Центральноукраїнський національний технічний університет, де викладачами та студентами кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи започатковано традицію укладання бібліографічних покажчиків праць викладачів, видатних людей, митців краю.

Відтак, викладачами кафедри було розроблено орієнтований список для укладання бібліографічних покажчиків:

І. Професори, які працювали в ЦНТУ: Барабаш С. Г. (1941-2007), Владіміров Л. П. (1906-1998), Власенко М. В. (1951-2004), Глазов Л. М. (1921-2000), Голіченко В. Д. (1930-1994), Ільяшевич П. Я. (1882-р.с.невід.), Комаристов В. Ю. (1928-2004), Коробко І. К. (1890-р.с.невід.), Крижанівський В. А. (1947-2005), Кунченко Ю. П. (1939-2006), Мішина О. Ф. (1926-1996), Наливайко В. М. (1942-2002), Носов Г. Р. (1932-1997), Пащенко В. Ф. (1940-2003), Петренко В. А. (1935-2006), Плаксов В. А. (1929-2002), Руденко М. С. (1937-2006), Рябков А. І. (1935-1998), Смірнов Б. Г. (1932-2005), Степанов В. О. (1928-1989), Сумцов В. П. (1928-1995), Терхунов О. Г. (1939-2002), Толчинський Д. А. (1870-р.с.невід.), Шепельський М. В. (1936-2006) та ін.

Професори та академіки, які працюють в ЦНТУ: Черновол М. І., Кропівний В. М., Петренко М. М., Орлик В. М.,

Левченко О.М., Орлик С. В., Семикіна М. В., Скловський І. З., Шалімова Н.С., Кириченко А. М., Настоящий В. А., Аулін В. В., Віхрова Л. Г., Сало В. М., Златопольський Ф. Й., Кондратець В. О, Кулешков Ю. В., Миценко І. М, Свірєнь М. О., Філімоніхін Г. Б. та ін.

II. Відомі випускники технічного університету, зокрема кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи: Бабенко О. О., Башли М. І., Демуз І. О. та ін.

III. Митці та науковці Кіровоградщини: Білошапка В., Бондар В., Близнець В., Близнін Г., Винниченко В., Вороний М., Жовна О., Журба Т., Завадський М., Заньковецька М., Карпенко-Карий І., Кожухар Ж., Кондратюк В., Корінь А., Кропивницький М., Куліш М., Куценко Л., Маланюк Є., Мейтус Ю., Микитенко І., Нейгауз Г., Орел С., Панченко Є., Погрібний В., Русова С., Садовський М., Тарковський А., Царук А. Тупчієнко М., Федоровський М., Чижевський Д., Чуднов О., Яновський Ю., Ястребов В. та ін.

Зазначимо, що даний перелік не є вичерпним. Розуміємо також і те, що запропонований поділ є умовним, що пов'язано із багатогранністю інтересів та вподобань творчих особистостей. Також можливим є подальший поділ у межах запропонованих трьох груп, наприклад, у першій можна було б здійснити групування осіб за часом наукової діяльності викладачів та у взаємозв'язку з етапами розвитку навчального закладу. Для доповнення переліку персоналій доречно користуватися довідниками, укладеними до ювілеїв нашого навчального закладу. Таким є видання «Наші професори. Кіровоградський національний технічний університет (1929-2009 рр.)» та «Історія в особистостях. Кіровоградський національний технічний університет», які містять довідковий матеріал, розміщений за алфавітом прізвищ осіб. Тут розміщено біографічні дані про професорсько-викладацький склад ЦНТУ у різні періоди його життєдіяльності, що дозволяє створити цілісну картину розвитку науки Кіровоградщини. Стислі відомості про видатних випускників даного закладу освіти містить біографічний довідник «Наші випускники», у якому представлено відомості про видатних випускників ЦНТУ у вигляді стислої біографічної довідки. Серед наших

випускників – відомі митці, науковці, громадські та політичні діячі, керівники та ін. Матеріал у довіднику подано за чотирма категоріями.

Практика укладання покажчиків, присвячених видатним особистостям, має на меті насамперед популяризацію наукових, педагогічних, мистецьких досягнень випускників та викладачів університету і становить важливий компонент підготовки фахівців бібліотечно-інформаційної справи, оскільки створення таких інформаційних продуктів студентами напряму підготовки 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» розглядаємо в руслі формування програмних компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Укладання частини покажчиків характерною рисою мало модель співпраці «укладач покажчика – особа, якій присвячено даний вторинний документ», що, на наше переконання, позитивно впливає як на змістовий, так і на формальний бік готового вторинного інформаційного продукту. Особливо це стосується покажчиків, присвячених викладачам університету, які нині працюють на різних кафедрах та факультетах закладу вищої освіти. Викладачі надавали студентам-дослідникам фотодокументи, допомагали у створенні біографічних довідок, давали за потреби інтерв'ю, консультували під час укладання бібліографії. Цінним джерелом для створення такого роду документів стала колективна монографія, видана до 80-річчя рідного університету, яка є унікальним літописом вищої технічної освіти Кіровоградщини (Технічна освіта на Кіровоградщині, 2009).

Протягом кількох років навчання студентами зазначеної спеціальності під керівництвом викладачів кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи (Глебова Л. В., Тупчієнко М. П.) було укладено бібліографічні покажчики праць відомих особистостей та літератури про них, а саме:

I. Науковці технічної сфери: Ю. В. Кондратюка (уклад. Ляшенко О. А.).

II. Науковці соціально-гуманітарної сфери: Б. М. Кузика (уклад. Бондар А. П.), Дмитра Чижевського (уклад. Миндрул С. В.), М. П. Тупчієнка (уклад. Брехунець Н. В.),

В. М. Орлика (уклад. Базака В. В.), С. В. Орлик (укладач Гдешинська Т. М.), В. М. Ястребова (уклад. Подеряко В. В.), О. А. Рябошапки (уклад. Швець О. Д.), П. З. Рябкова (уклад. Хлівний Ю. В.), Пивовара А. В. (уклад. Сербіна Н. В.), Боська В. М. (уклад. Кальченко Н. М.), Матівоса Ю. М. (уклад. Токар К. В.), П. М. Кизименко (уклад. Король О. Г.), Босого О. Г. (укл. Коневец Є. І.), Бокій Н. М. (укл. Шилова Н. М.), О. Пашутіна (укладач Левченкова А. О.),
ІІІ. Митці краю: О. Жовни (уклад. Прозорова Т. О.), К. С. Шимановського (укладач Франюк Т. Ю.), Ф. О. Шепель (уклад. Дигас Н. С.), Саксаганського П. К. (уклад. Бубон М. М.), Ю. Олеші (уклад. Горбенко І. С.), Марка В. П. (уклад. Гавриліца О. І.), А. О. Тарковського (укладач Глинченко І. В.),

ІV. Письменники та літературознавці Кіровоградщини: В. Винниченка (уклад. Полторак Н. В.), Ю. Яновського (уклад. Гонта І. М.), І. К. Микитенка (уклад. Латуша М. І.), Є. Маланюка (уклад. Бескровний В. В.), В. С. Близначя (уклад. Танцюра Т. С.), М. Л. Кропивницького (укладач Потапчук Т. А.), В. Є. Панченка (уклад. Ігнат'єва О. В.), І. К. Тобілевича (уклад. Кучеренко С. В.), А. М. Корінь (уклад. Тлуста Т. В.), Куценка Л. В. (уклад. Терещенко Н. В.), С. Г. Барабаш (уклад. Грязєва Д. С.), О. Жовни (уклад. Дюрич Ю. В.), Ю. І. Яновського (уклад. Дрьома Ю. І.), В. Погрібного (укладач Ковтуненко В. О.), Г. С. Берізки (укладач Гафіятулліна В. В.), Т. Г. Журби (укладач Андрєєва О. А.), Плачинди С. П. (укладач Пешехонов О. В.), Бровченка В. Я. (укладач Чорна Т. В.).

V Педагоги краю: Софії Русової (укладач Криворучко К. М.), В. О. Сухомлинського (уклад. Захарова С. О.),

Кількісно кожна із груп визначається такими показниками: I – 1; II – 15; III – 7; IV – 18; V – 2. Як бачимо, найчисельнішу групу представляють покажчики, присвячені письменникам та літературознавцям краю, що зумовлено специфікою спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» та особистими уподобаннями студентів і викладачів кафедри. У подальшому планується розробити покажчики науковців технічної сфери університету.

Аналізовані покажчики мають такі структурні елементи: індекси УДК, ББК, анотація, передмова, біографічна довідка, список праць особи, якій присвячено покажчик, публікації про особу. Частина покажчиків оснащено допоміжними покажчиками (зокрема, іменними).

Оскільки зазначені студентські роботи представляють собою бібліографічні документи, що складаються із сукупності бібліографічних записів та мають чітко визначене розташування матеріалу, це дозволяє віднести їх до бібліографічних покажчиків. Існує певна наукова проблема щодо визначення бібліографічних посібників як біобібліографічних чи персональних, що пов'язано із нерозробленістю окремих термінологічних аспектів сучасної інформаційної галузі. Зазначимо, що Г. Швецова-Водка (Швецова-Водка, 2011) відмінними рисами біобібліографічного посібника вважає те, що він містить інформацію про одну або декілька осіб, а персональний – лише про одну, а ще те, що біобібліографічний покажчик відображає ще й біографічні відомості. Тому правомірно вважати бібліографічні посібники, укладені студентами кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи Центральноукраїнського національного технічного університету, біобібліографічним, бо вони містять і біографічні відомості про особу. Проте дослідник О. Яценко переконаний, що «наявність біографічних відомостей не може бути ознакою для визначення біобібліографії». На його думку, бібліографічний посібник, присвячений одній персоналії, доречно кваліфікувати як персональний покажчик, а той, що присвячений кільком, – як біобібліографічний словник. Відтак, якщо орієнтуватися на позицію названого науковця, укладені інформаційні продукти вважатимемо персональними бібліографічними покажчиками. Отож, частина аналізованих покажчиків укладачами – студентами Центральноукраїнського національного технічного університету – була визначена як біобібліографічні, частина – як персональні. Проте таке формальне визначення, на нашу думку, не є визначальним для якості кінцевого інформаційного продукту – бібліографічного покажчика. Тим більше, що дослідник О. Яценко справедливо визнає терміни «персональна бібліографія» та «біобібліографія» синонімами (Яценко, 2014).

За суспільним призначенням дані зразки – науково-допоміжні та рекомендаційні показчики, оскільки частина із них призначена для фахівців (показчики праць науковців ЦНТУ), інші – створені для навчання і самоосвіти та виконують виховну функцію. Переважна більшість бібліографічних показчиків є показчиками текстових документів (виняток – показчик, присвячений В. Винниченку, що містить фотодокументи, пов'язані з життям письменника); більшість укладених показчиків є такими, що представляють документи з певних галузей знань чи сфери діяльності, окремі – являють собою багатогалузеві бібліографічні продукти. Дані показчики є ретроспективними і відображають переважно документи, що мають стосунок до певного регіону – Кіровоградщини. Усі показчики мономовні та є показчиками у переважній своїй більшості первинних документів. Укладачі даних показчиків мали на меті якомога повніше відобразити усі документи, що відображають наукову та художню творчість відомих особистостей та твори про них. У даних показниках як спосіб бібліографічної характеристики застосовано бібліографічні описи, які у більшості показчиків погруповано за формальними ознаками (типологічне, алфавітне та хронологічне групування), у частині показчиків використано тематичне групування. За формальними характеристиками – усі показчики, укладені студентами під керівництвом викладачів кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи, – машинописні у книжковій формі.

Бібліографічні показчики містять бібліографічні описи наукових статей, монографій, дисертацій, авторефератів дисертацій, художніх творів, матеріалів літературної критики тощо.

Формування бібліографічного показчика є до певної міри творчим процесом, що передбачає певну зацікавленість автора темою показчика, високу кваліфікацію укладача. Звичайно ж, показчики, укладені студентами-інформаційниками, потребують у деяких моментах редагування, проте їх важливість як для формування фахових компетенцій студентства, так і в системі соціальних комунікацій на місцевому рівні є незаперечною.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Отже, як вже зазначалося, укладання бібліографічних покажчиків загалом та персональних і біобібліографічних покажчиків зокрема становить один із важливих напрямків діяльності сучасних бібліотек закладів вищої освіти. У цьому контексті розроблені студентами бібліографічні покажчики були передані до бібліографічного відділу бібліотеки ЦНТУ. Тому започаткована традиція співпраці студентів, викладачів та бібліотекарів ЦНТУ, безперечно, є на часі. До того ж новітні засоби комунікації роблять можливим прискорення обміну біобібліографічною інформацією та сприяють доведенню її до якомога ширшого кола споживачів. У перспективі одним із кроків у цьому напрямі могло б стати розміщення покажчиків у репозитарії Центральноукраїнського національного технічного університету.

Безперечна цінність бібліографічних покажчиків, присвяченим видатним діячам краю, виявляється у формуванні почуття власної гідності, усвідомленні себе важливою частинкою своєї малої Батьківщини, виховує прагнення обирати в житті достойні орієнтири. Тому біобібліографічні та персональні покажчики названої тематики як у традиційній, так і в електронній формі, є вагомою складовою роботи студентів напряму підготовки 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» у співпраці з університетською бібліотекою та мають усі шанси стати корисним джерелом інформації для науковців, студентів і просто любителів історії рідного краю.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Аналітико-синтетична переробка інформації. Методичні вказівки до вивчення дисципліни для бакалаврів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / Укладачі: Барабаш В.А., Глебова Л. В., Тупчієнко М.П. Кіровоград: КНТУ. 2013. 49 с.

2. Барабаш В. А., Глебова Л. В. Інформаційні ресурси бібліотеки закладу вищої освіти як джерело розвитку інтелектуального та духовного потенціалу студентів. *Соціум. Документ. Комунікація: збірник наукових праць. Серія «Історичні науки»*. Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я. М., 2019. Вип.6/2 (Спецвипуск). С. 11-28.

3. Белоус І. Створення персональних та біобібліографічних ресурсів бібліотеки як засобу збереження наукової спадщини університету. *Університетська бібліотека та інформаційні сервіси для науки та освіти: матеріали наук.-практ. інтернет-конф., Харків, 10 жовт. 2013* / Нац. фармац. ун-т, Наук. б-ка. Харків, 2013. С. 70-75.

4. Бібліотека ЦНТУ. Інформаційно-бібліографічні послуги. URL: [http:// library.kntu.kr.ua/ reference-services.html](http://library.kntu.kr.ua/reference-services.html) (дата звернення: 25.10.2019).

5. Войтович, І. О. Видавнича діяльність відділу наукової бібліографії. *Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства : матеріали наук.-практ. конф., Львів, 12 листоп. 2009 р. : до 165-річчя Нац. ун-ту «Львів. Політехніка»* / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. Політехніка», Наук.-техн. б-ка. Львів : Вид-во нац. ун-ту «Львів. Політехніка», 2009. 242-248.

6. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. для студентів напряму 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія» / Г. М. Швецова-Водка; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. 3-тє вид., випр. та допов. Рівне, 2011. 231 с.

7. Історія в особистостях. Кіровоградський національний технічний університет (1929–2009). Біографічний довідник / за редакцією М. І. Черновола. Кіровоград: ПВД «Імекс-ЛТД», 2009. 242 с.

8. Глазунова, Л. В. Курс «Електронна бібліографія» в системі дистанційного професійного розвитку бібліографів України. *Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства: матеріали шостої міжнар. наук.-практ. конф., 10–11 верес. 2015 р., Львів* / Нац. ун-т «Львівська політехніка», Наук.-техн. б-ка ; [редкол.: О. В. Шишка, І. О. Белоус, Р. С. Самотий, А. І. Андрухів]. Львів : Львівська політехніка, 2015. С. 54-57.

9. Кравченко С. А. Досвід створення та використання електронної бібліографії у Науковій бібліотеці ХНМУ. *Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі : матеріали наук.-практ. інтернет-конф. присвяченої 210-річчю Харк. нац. мед. ун-ту та 95-річчю Наук. бібліотеки ХНМУ, Харків, 5–12 жовт. 2015 р.* / Харк. нац. мед. ун-т; [редкол.: І. В. Киричок, Т. Б. Павленко, Н. Д. Гаєва]. Харків, 2015. С. 91-95.

10. Кушнарєнко Н. Н. Біобібліографічні показники як засіб формування позитивного іміджу освітньо-наукового закладу. *Вісн. кн. палати*. 2016. № 9. С. 48-51.

11. Литвин М. Бібліографічні показники про видавничу діяльність Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя Стефаника в 1940–2009 рр.: Порівняльний аналіз. URL: [http:// www.lsl.lviv.ua/ wp-content/ uploads/Z/Z2012/ JRN/PDF/8.pdf](http://www.lsl.lviv.ua/wp-content/uploads/Z/Z2012/JRN/PDF/8.pdf) (дата звернення: 25.10.2019).

12. Наші професори. Кіровоградський національний технічний університет (1929–2009 рр.). Біографічний довідник / За ред. М. І. Черновола. Кіровоград: ПВД «Імекс-ЛТД», 2009. 160 с.

13. Опря Т. М. Показники як форма розповсюдження бібліографічної інформації. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Сер. : Бібліотекознавство. Книгознавство*. 2013. Вип. 3. С. 211-215.

14. Центральнотехнічний національний технічний університет: Наші випускники (до 90-річчя університету). Біографічний довідник. Кропивницький: РВЛ ЦНТУ Видавець Лисенко В.Ф., 2019. 152 с.

15. Про вищу освіту (зі змінами і доповненнями) : Закон України від 01.07 2014 р. № 1556-VII : станом на 25.07.2018. *Відом. Верховної ради*. 2014. № 37 – 38. Ст. 2004.

16. Технічна освіта на Кіровоградщині: історичний нарис. Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2009. 240 с.

17. Хівренко В. В. Бібліографічна продукція як засіб задоволення інформаційних потреб користувачів бібліотеки. *Бібліотечно-інформаційна інфраструктура медичної, фармацевтичної галузі України: традиційний та інноваційний шляхи розвитку : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 26-27 трав. 2011р.* Харків, 2011. С. 73-77.

18. Яценко О. Персональна бібліографія, біобібліографія: термінологічний аналіз. *Бібліотечний вісник*. 2014. № 5. С. 24-29.

REFERENCES

1. *Analityko-syntetychna pererobka informatsii. Metodychni vkazivky do vyvchennia dysypliny dlia bakalavriv spetsialnosti*

029 «*Informatsiina, bibliotekna ta arkhivna sprava*» (2013). [Analytical and synthetic processing of information. Methodical instructions for studying the discipline for bachelors of specialty 029 «Information, library and archival affairs»] / Ukladachi: Barabash V.A., Hliebova L. V., Tupchiienko M.P. Kirovohrad: KNTU, 49 [in Ukrainian].

2. Barabash, V. A. & Hliebova, L. V. (2019). Informatsiini resursy biblioteky zakladu vyshchoi osvity yak dzherelo rozvytku intelektualnogo ta dukhovnogo potentsialu studentiv [Information resources of the library of higher education institution as a source of development of students' intellectual and spiritual potential]. *Sotsium. Dokument. Komunikatsiia: zbirnyk naukovykh prats. Seriia «Istorychni nauky»*. Pereiaslav-Khmelnitskyi: FOP Dombrovska Ya. M., 6/2 (Spetsvypusk), 11-28 [in Ukrainian].

3. Bielous, I. (2013). Stvorennia personalnykh ta biobibliohrafichnykh resursiv biblioteky yak zasobu zberezhennia naukovoї spadshchyny universytetu [Creating personal and biobibliographic resources of the library as a means of preserving the university's scientific heritage]. *Universytetska biblioteka ta informatsiini servisy dlia nauky ta osvity: materialy nauk.-prakt. internet-konf., Kharkiv, 10 zhovt. 2013* / Nats. farmats. un-t, Nauk. b-ka. Kharkiv, 70-75 [in Ukrainian].

4. Biblioteka TsNTU. Informatsiino-bibliohrafichni posluhy [CNTU Library. Information and bibliographic services]. URL:<http://library.kntu.kr.ua/reference-services.html> (data zvernennia: 25.10.2019) [in Ukrainian].

5. Voitovych, I. O. (2009). Vydavnycha diialnist viddilu naukovoї bibliohrafii [Publishing activity of the department of scientific bibliography]. *Suchasni problemy diialnosti biblioteky v umovakh informatsiinoho suspilstva : materialy nauk.-prakt. konf., Lviv, 12 lystop. 2009 r. : do 165-richchia Nats. un-tu «Lviv. Politekhnikha»* / M-vo osvity i nauky Ukrainy, Nats. un-t «Lviv. Politekhnikha», Nauk.-tekhn. b-ka. Lviv : Vyd-vo nats. un-tu «Lviv. Politekhnikha», 242 -248 [in Ukrainian].

6. Vstup do bibliohrafoznavstva : navch. posib. dlia studentiv napriamu 6.020102 «Knyhoznavstvo, bibliotekoznavstvo i bibliohr» (2011). [Introduction to Bibliographic Studies: Tutorial. tool. for students of the specialty 6.020102 “Book Science, Library

Science and Bibliography”] / H. M. Shvetsova-Vodka; Rivnen. derzh. humanit. un-t. 3-tie vyd., vypr. ta dopov. Rivne, 231 [in Ukrainian].

7. Istoriiia v osobystostiakh. Kirovohradskyi natsionalnyi tekhnichnyi universytet (1929–2009) (2009). Biohrafichnyi dovidnyk [History in personalities. Kirovograd National Technical University (1929-2009). Biographical reference book] / za redaktsiieiu M. I. Chernovola. Kirovohrad: PVTs «Imeks-LTD», 242 [in Ukrainian].

8. Hlazunova, L. V. (2015). Kurs «Elektronna bibliohrafiia» v systemi dystantsiinoho profesiinoho rozvytku bibliohrafiiv Ukrainy [Course «Electronic bibliography» in the system of distance professional development of bibliographers of Ukraine]. *Suchasni problemy diialnosti biblioteky v umovakh informatsiinoho suspilstva: materialy shostoi mizhnar. nauk.-prakt. konf., 10-11 veres. 2015 r., Lviv / Nats. un-t «Lvivska politekhnika»*, Nauk.-tekh. Lviv : Lvivska politekhnika, 54 -57 [in Ukrainian].

9. Kravchenko, S. A. (2015). Dosvid stvorennia ta vykorystannia elektronnoi bibliohrafiu u Naukovii bibliotetsi KhNMU [Experience in creating and using electronic bibliography in the Scientific Library of KhNMU]. *Biblioteky i suspilstvo: rukh u chasi ta prostori : materialy nauk.-prakt. internet-konf. prysviachenoï 210-richchiu Khark. nats. med. un-tu ta 95-richchiu Nauk. biblioteky KhNMU, Kharkiv, 5–12 zhovt. 2015 r. / Khark. nats. med. un-t; [redkol.: I. V. Kyrychok, T. B. Pavlenko, N. D. Haieva]. Kharkiv, 91-95 [in Ukrainian].*

10. Kushnarenko, N. N. (2016). *Biobibliohrafichni pokazhchyky yak zasib formuvannia pozytyvnoho imidzhu osvitno-naukovoho zakladu* [Biobibliographic indicators as a means of forming a positive image of an educational and scientific institution]. *Visn. kn. palaty*, 9, 48-51 [in Ukrainian].

11. Lytvyn, M. (2019). *Bibliohrafichni pokazhchyky pro vydavnychu diialnist Lvivskoi natsionalnoi naukovoï biblioteky Ukrainy imeni Vasylia Stefanyka v 1940–2009 rr.: Porivnialnyi analiz* [Bibliographic Indicators on the Publishing Activities of Vasyl Stefanyk Lviv National Scientific Library of Ukraine in 1940–2009: a Comparative Analysis]. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/wp-content/uploads/Z/Z2012/JRN/PDF/8.pdf> (data zvernennia: 25.10.2019) [in Ukrainian].

12. *Nashi profesory. Kirovohradskiy natsionalnyi tekhnichnyi universytet (1929–2009 rr.)* (2009). *Biohrafichnyi dovidnyk* [Our Professors. Kirovograd National Technical University (1929–2009). Biographical Handbook] / Za red. M. I. Chernovola. Kirovohrad: PVTs «Imeks-LTD», 160 [in Ukrainian].

13. Opria, T. M. (2013). Pokazhchyky yak forma rozpovsiudzhennia bibliohrafichnoi informatsii [indexes as a form of distribution of bibliographic information]. *Naukovi pratsi Kam'ianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka. Ser.: Bibliotekoznavstvo. Knyhoznavstvo*, 3, 211–215 [in Ukrainian].

14. Tsentralnoukrainskyi natsionalnyi tekhnichnyi universytet: Nashi vypuskniky (do 90-richchia universytetu). *Biohrafichnyi dovidnyk* (2019). [Central Ukrainian National Technical University: Our graduates (to the 90th anniversary of the University). Biographical Directory]. Kropyvnytskyi: RVL TsNTU Vydavets Lysenko V.F., 152 [in Ukrainian].

15. Pro vyshchu osvitu (zi zminamy i dopovnenniamy) (2014). [On higher education (as amended)]: *Zakon Ukrainy vid 01.07 2014 r. № 1556-VII : stanom na 25.07.2018. St. 2004. Vidom. Verkhovnoi rady*, 37–38 [in Ukrainian].

16. *Tekhnichna osvita na Kirovohradshchyni: istorychnyi narys* (2009). [Technical education in Kirovohrad region: a historical essay]. Kirovohrad: «Imeks-LTD», 240 [in Ukrainian].

17. Khivrenko, V. V. (2011). Bibliohrafichna produktsiia yak zasib zadovolennia informatsiinykh potreb korystuvachiv biblioteky [Bibliographic production as a means of meeting information needs of library users]. *Bibliotechno-informatsiina infrastruktura medychnoi, farmatsevtichnoi haluzi Ukrainy: tradytsiinyi ta innovatsiinyi shliakhy rozvytku : materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf., Kharkiv, 26–27 trav. 2011r.* Kharkiv, 73–77 [in Ukrainian].

18. Yatsenko, O. (2014). Personalna bibliohrafiia, biobibliohrafiia: terminolohichni analiz [Personal bibliography, biography: a terminological analysis]. *Bibliotechnyi visnyk*, 5, 24–29 [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

В Україні, як і в усьому світі, відбувається трансформація освітньої парадигми, що, у свою чергу,

спричиняє і трансформацію способів користування, пошуку та роботи з інформацією. Головне, чому покликані навчити студентів сучасні ЗВО – це критично мислити. У цьому ключі особливу увагу варто приділити бібліотеці університету, зокрема реалізації її освітньої функції. Бібліотека як базовий соціальний інститут на високому професійному рівні виявляє, аналізує та систематизує найкращі зразки інтелектуальної продукції. Укладання одного із видів бібліографічних посібників – бібліографічних покажчиків – є важливим напрямком бібліотечно-інформаційної роботи.

У статті висвітлено один із пріоритетних напрямків інформаційної діяльності університетської бібліотеки – укладання персональних бібліографічних покажчиків видатних діячів краю студентами кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи ЦНТУ. Запропоновано умовно виділити п'ять тематичних груп персоналій: науковці технічної сфери; науковці соціально-гуманітарної сфери; митці краю; письменники та літератори краю; педагоги краю.

Визначено основні структурні елементи бібліографічних документів, кількісні показники груп, відзначено пріоритетні групи. Проаналізовано основні підходи щодо термінологічного визначення бібліографічних посібників як біобібліографічних чи персональних документів. Відзначено співпрацю кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи із університетською бібліотекою, а також окреслено перспективи подальшої спільної діяльності.

Ключові слова: *університет, бібліотека, біобібліографічні покажчики, бібліографічні продукти, біографічний довідник.*

АННОТАЦІЯ

В Украине, как и во всем мире, происходит трансформация образовательной парадигмы, что, в свою очередь, приводит к трансформации способов использования, поиска и работы с информацией. Главное, к чему призваны научить студентов современные заведения высшего образования – это критично мыслить. В этом ключе особое

внимание следует уделить библиотеке университета, в частности реализации ее образовательной функции. Библиотека как базовый социальный институт на высоком профессиональном уровне выявляет, анализирует и систематизирует наилучшие образцы интеллектуальной продукции. Составление одного из видов библиографических пособий – библиографических указателей – является важным направлением библиотечно-информационной работы.

В статье отображено одно из приоритетных направлений информационной деятельности университетской библиотеки – составление персональных библиографических указателей выдающихся деятелей края студентами кафедры общественных наук, информационного и архивного дела ЦНТУ. Предложено условно выделить пять тематических групп персоналий: ученые технической сферы; ученые социально-гуманитарной сферы; художники края; писатели и литераторы края; педагоги края. Определены основные структурные элементы библиографических документов, количественные показатели групп, отмечены приоритетные группы. Проанализированы основные подходы относительно терминологического определения библиографических пособий как биобиблиографических или персональных документов. Отмечено сотрудничество кафедры общественных наук, информационного и архивного дела с университетской библиотекой, а также очерчены перспективы дальнейшей совместной деятельности.

Ключевые слова: университет, библиотека, биобиблиографические указатели библиографические продукты, биографический справочник.